

**KOMPLEKSOWE ZAGOSPODAROWANIE TARASÓW
ZAMKU KSIĄŻĄT POMORSKICH W SZCZECINIE**

Nazwa inwestycji

ZAMEK KSIĄŻĄT POMORSKICH W SZCZECINIE
ul. Korsarzy 34, 70 – 540 Szczecin

Zlecający

obręb 1037 Szczecin Śródmieście, gmina: Miasto Szczecin,
dz. ew.7/35, woj. zachodniopomorskie

Lokalizacja

**INWENTARYZACJA WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH
W ZADRZEWIENIACH PRZEWIDZIANYCH
DO USUNIĘCIA**

Nazwa opracowania

Sierpień 2020 r.

Wykonano

mgr inż. Leśnictwa **Maciej Jaguś**

Opracowanie wykonał

I. Opis obszaru – wprowadzenie

Projektowana wycinka drzew pod odtworzenie istniejących w przeszłości tarasów renesansowych obejmować będzie ok. 60 % powierzchni skarpy północnej Zamku. Porastający skarpe drzewostan jest w wieku nie przekraczającym 80 lat. W wyniku działań wojennych bombardowania i powstałych zniszczeń Zamku w 1945 r. północna skarpa przedstawiała sobą wielkie gruzowisko, pod którym zniszczeniu uległy nasadzenia parkowe, a alejki spacerowe prowadzące na Zamek przestały istnieć.

Porastające obecnie drzewa nie pochodzą z planowych nasadzeń parkowych, ale są następstwem sukcesji naturalnej (odnowienia naturalnego i odroślowego) w okresie powojennym, która pojawiła się po częściowym uprzątnięciu podłoża z gruzu.

Obecnie podłoże skarpy nadal stanowi gruzowisko pokryte jedynie niewielką warstwą gleby mineralnej.

II. Cel i przedmiot opracowania.

Celem opracowania jest inwentaryzacja wartości przyrodniczych prawnie chronionych ze szczególnym uwzględnieniem występowania miejsc lęgowych ptaków w zadrzewieniach. Inwentaryzacja obejmowała przeznaczone do wycinki zadrzewienia rosnące na skarpie północnej Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie, na działce ewidencyjnej 7/35. Oprócz dokumentowania występowania lęgowej ornitofauny zwrócono również uwagę na pozostałe elementy przyrodnicze prawnie chronione, mogące występować na tym obszarze.

III. Zakres prac.

Zakres prac obejmował dokładną lustrację terenu przewidzianego do zagospodarowania w poszukiwaniu chronionych prawem wartości przyrodniczych. Inwentaryzacja ornitofauny lęgowej w zadrzewieniach do wycinki polegała na przegląd pni i koron drzew pod kątem:

- występowania aktualnych miejsc lęgowych ptaków, obecności zasiedlonych aktualnie gniazd oraz zasiedlonych w bieżącym roku, ale opuszczonych po wyprowadzeniu lęgów,
- obecności starych i nie zasiedlonych w bieżącym roku gniazd, ulegających naturalnemu rozpadowi,
- występowania potencjalnych miejsc, które ewentualnie mogły by być w przyszłości wykorzystane jako miejsca lęgowe przez ptaki.

W trakcie prowadzenia obserwacji ornitologicznych sporządzono obszerną dokumentację fotograficzną dla każdego drzewa.

Ponadto dokonano przeglądu obszaru pod względem możliwości występowania innych wartości przyrodniczych takich jak:

- chronionych gatunków roślin,
- chronionych siedlisk przyrodniczych,
- chronionych gatunków zwierząt spośród innych grup niż ptaki.

IV. Wyniki prac.

Wyniki z obserwacji miejsc lęgowych ptaków zebrane w trakcie prac terenowych przedstawiono w tabeli „VI. Obserwacje gniazd ptaków na drzewach przewidzianych do usunięcia”.

1. Świat zwierząt

Obserwacje w poszukiwaniu stanowisk lęgowych ptaków prowadzono w okresie od 15 lipca do 15 sierpnia br. Stwierdzono gniazdowanie następujących gatunków ptaków:

- gołąb grzywacz – 3 zajęte stanowiska lęgowe – ptaki wysiadujące w gniazdach oraz 1 stanowisko opuszczone po wyprowadzeniu lęgu. Ponadto znaleziono trzy stare niezasiedlone w br. gniazda grzywacza, niektóre w stanie rozpadu. Gołąb grzywacz jest gatunkiem łownym nie objęty ochroną gatunkową. Dla grzywacza został określone okres ochronny (1 grudzień – 14 sierpień) i okres w którym można na ten gatunek polować tj. od 15 sierpnia do 30 listopada. Gatunek ten jest pospolity w miastach, wyprowadza do 3 lęgów w roku.
- kos zwyczajny – jedno opuszczone gniazdo po wyprowadzeniu lęgu w br. Gatunek objęty ochroną gatunkową, miejsca lęgowe i miejsca występowania nie objęte ochroną prawną poza okresem lęgowym. Gatunek powszechnie występujący w miastach.
- sroka zwyczajna – jedno stare ulegające rozpadowi gniazdo nie zasiedlone w ostatnich latach.

Stwierdzono następujące potencjalne miejsca możliwe do wykorzystania przez ptaki na miejsca lęgowe:

- 3 małe otwory w pniach drzew i konarów – potencjalne gniazda dla małych dziuplaków (sikory, kowalik)
- 7 średnich i dużych otworów po zmurszałych sękach na pniach drzew – potencjalne gniazda dla dużych dziuplaków (dzięcioły),
- jedna wypróchniała wnęka po wyłamanej konarze – potencjalne miejsce na gniazdo kosa lub drozda śpiewaka.

W badanym okresie nie stwierdzono występowania lęgów innych ptaków.

Spośród pozostałych grup zwierząt nie stwierdzono występowania chronionych gatunków zwierząt, których populacja mogła by ucierpieć w związku z planem wycinki zadrzewień i krzewów oraz projektem odtworzenia tarasów renesansowych na północnej skarpie Zamku.

2. Świat roślin

Wśród drzew przewidzianych do wycięcia występuje 5 gatunków liściastych: robinia akacjowa, klon jawor, klon zwyczajny, jesion wyniosły, wiąz szypułkowy. Nie występują chronione gatunki drzew.

Wśród krzewów przewidzianych do usunięcia dominuje bez czarny z niewielkim udziałem (dwa płaty krzewu) jaśminowca wonnego. Nie występują chronione gatunki krzewów.

Wśród roślinności zielnej w tym okresie dominowały pokrzywa zwyczajna, glistnik jaskółcze ziele, miejscami podagrycznik pospolity, przytulia czepna oraz trawy z rodzaju wiechlina. Nie stwierdzono występowania gatunków chronionych,

Z innych roślin występuje jeszcze pnącze - bluszcz zwyczajny w postaci jednego płatu o formie płózającej i 3 stanowisk w formie pnącej się po drzewach, do wysokości odpowiednio 3 m, 4 m i 12 m. We wszystkich przypadkach są to osobniki nie kwitnące i nie owocujące (nie stwierdzono występowania zawiązków kwiatów). W związku z tym te stanowiska bluszczu zwyczajnego nie podlegają ochronie gatunkowej.

3. Natura 2000

Na badanym obszarze nie stwierdzono występowania siedlisk przyrodniczych Natura 2000.

V. Uwagi końcowe.

1. Mając na względzie występowanie miejsc lęgowych ptaków oraz występowanie potencjalnych miejsc lęgowych, konieczne będzie opracowanie programu kompensacji ewentualnej szkody w środowisku przyrodniczym spowodowanej wycinką drzew. Kompensacje wykonać będzie można m.in. poprzez wywieszenie skrzynek lęgowych dla odpowiednich grup ptaków.
2. W celu uniknięcia ewentualnych szkód w lęgach ptaków, dopuszczalny termin wykonania wycinki drzew i krzewów może nastąpić w okresie od 16 października do końca lutego.

Tabela. VI. Obserwacje gniazd ptaków na drzewach przewidzianych do usunięcia.

Nr drzewa	Gatunek drzewa	Obwód pnia [cm/1,3m]	Wyniki obserwacji ornitologicznej	Uwagi
1	2	3	4	5
1.	wiąz szypułkowy	121	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
2.	klon jawor	102	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
3.	jesion wyniosły	146	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach. Na jednym konarze drzewa tuż powyżej rozwidlenia otwarty sęk po odciętej gałęzi ze zgnilizną twardą nie wykorzystywane jako dziupla lęgowa.	
4.	robinia akacja	182	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
5.	robinia akacja	228	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
6.	robinia akacja	174	Na wysokości ok. 15 m w koronie na bocznej gałęzi w odległości ok. 2 m od pnia zajęte gniazdo grzywacza z wysiadującym dorosłym ptakiem. Bezpośrednio przy pniu w rozwidleniach bocznych gałęzi stare niezasiadłone gniazdo grzywacza.	1 gniazdo grzywacza zajęte, 1 stare grzywacza
7.	klon jawor	103	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
8.	robinia akacja	146	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
9.	robinia akacja	145	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
10.	robinia akacja	212	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
11.	robinia akacja	218	Na jednej z bocznych gałęzi w górnej części korony od strony alejki spacerowej resztki po rozpadającym się gnieździe prawdopodobnie grzywacza. Brak innych gniazd ptaków.	1 stare grzywacza
12.	robinia akacja	156	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
13.	klon zwyczajny	71	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	

1	2	3	4	5
14.	robinia akacja	164	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
15.	robinia akacja	132	Na wysokości ok. 8 m, na pierwszym bocznym konarze w odległości 1,5 m od pnia gniazdo grzywacza zajęte w b.r. obecnie już opuszczone. Na wysokości ok. 16 m na grubym konarze bocznym w rozwidleniach gałęzi stare gniazdo prawdopodobnie sroki, w rozpadzie, nie zasiedlone przynajmniej w ostatnich 2 latach.	1 grzywacz zajęte 1 stare sroki
16.	jesion wyniosły	103	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
17.	wiąz szypulkowy	198	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach. Na pniu pojedyncze zepsute sęki po odciętych gałęziach nie wykorzystywane jako dziuple lęgowe.	
18.	wiąz szypulkowy	131	Brak gniazd ptaków. U podstawy korony na bocznym konarze 3-4 m od nasady pnia w rozwidleniu gałęzi resztki po starym gnieździe grzywacza. Nisko nad ziemią na wysokości ok. 3 m zepsuty sęk - ślad po odciętym konarze, nie wykorzystywany na dziuple lęgowe. Miejsce potencjalnie atrakcyjne dla dziuplaków.	1 potencjalna dziupla
19.	wiąz szypulkowy	99	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
20.	jesion wyniosły	134	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
21.	klon zwyczajny	140	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
22.	klon zwyczajny	157	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach. Zepsuty sęk po odciętym konarze nie wykorzystany na dziuple lęgowe, potencjalnie atrakcyjny dla dziuplaków.	1 potencjalna dziupla
23.	wiąz szypulkowy	175	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
24.	klon jawor	151	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach. Na 2 m sęk otwarty po odciętym konarze nie wykorzystany na dziuple lęgowe.	
25.	klon jawor	137	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach. Na pniu kilka pojedynczych niezarośniętych sęków, nie wykorzystanych na dziuple lęgowe. Jeden większy sęk ze zgnilizną potencjalnie może być atrakcyjny dla dziuplaków.	1 potencjalna dziupla
26.	klon jawor	144	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
27.	klon jawor	87	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	

1	2	3	4	5
28.	klon zwyczajny	75	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
29.	klon zwyczajny	61	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
30.	klon zwyczajny	99	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
31.	jesion wyniosły	102	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
32.	robinia akacja	115	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
33.	robinia akacja	109	Na wysokości ok. 12-14 m przy pniu w rozwidleniu pnia głównego i bocznego konara szczytki starego gniazda prawdopodobnie grzywacza, gniazdo w rozpadzie nie zasiedlone w br. Brak innych gniazd ptaków lub śladów po nich.	Bluszcz do 12 m I stare grzywacza w rozpadzie
34.	robinia akacja	140	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
35.	robinia akacja	132	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	Do 3 m pojedyncze pędy bluszczu
36.	robinia akacja	122	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
37.	robinia akacja	144	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
38.	robinia akacja	149	Na wysokości ok. 8-9 m bezpośrednio przy pniu w bukiecie wyrastających pędów przybyszowych zajęte gniazdo grzywacza z wysiadującym dorosłym ptakiem. Brak innych gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	1 gniazdo grzywacza zajęte
39.	klon jawor	126	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach. Na pniu pojedyncze zepsute sęki otwarte, nie wykorzystywane przez dziuplaki na gniazda. Na wysokości ok. 2 m zepsute sęk otwarty po odciętym konarze, potencjalnie atrakcyjne miejsce do wykorzystania przez dziuplaki.	1 potencjalna dziupla
40.	klon jawor	109	Na wysokości ok. 1,8 m duży zepsuty sęk otwarty po odciętym konarze średnicy ok. 15-20 cm wewnątrz z gniazdem kosa, obecnie nie zasiedlone. Na pniu powyżej inne zepsute sęki otwarte nie wykorzystywane na dziuple łęgowe, 2 miejsca po wypróchniałych sękach możliwe do wykorzystania przez dziuplaki. Brak innych gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	1 gniazdo kosa opuszczone 2 potencjalne dziuple

1	2	3	4	5
41.	klon jawor	109	Na wysokości ok. 12-14 m w koronie w rozwidleniu konarów zasiedlone gniazdo grzywacza z wysiadującym dorosłym ptakiem. Na wysokości ok. 2 m zepsuty otwarty sęk nie wykorzystywany na dziuple łęgowa. Brak innych gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	1 gniazdo grzywacza zajęte
42.	klon jawor	144	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
43.	klon jawor	168	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
44.	jesion wyniosły	128	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach. W rozwidleniu konarów i na jednym z nich 2 zepsute sęki otwarte o małej średnicy potencjalnie możliwe do wykorzystania przez dziuplaki.	2 potencjalnie małe dziuple
45.	klon jawor	132	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach. Na wysokości ok. 4 m sęk otwarty ze zgnilizną twarzą, ślad po odciętym konarze nie wykorzystywany na dziuple łęgowa.	
46.	wiąz szypulkowy	176	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
47.	wiąz szypulkowy	242	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	Do 4 m pojedyncze pędy bluszczu
48.	jesion wyniosły	114	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
49.	jesion wyniosły	109	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
50.	klon jawor	123	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
51.	wiąz szypulkowy	215	Na wys. 4 m na bocznym konarze duży zmuszały sęk otwarty nie wykorzystywany na dziuple łęgowa. Na wysokości ok. 3 m oblamany boczny pień z wypróchniałym wnętrzem tworzącym zagłębienie o średnicy ok. 20 cm. Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	1 potencjalne miejsce na gniazdo kosa (drozdowate)
52.	klon jawor	228	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
53.	klon jawor	136	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
54.	robinia akacja	123	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	

1	2	3	4	5
55.	robinia akacja	127	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach.	
56.	robinia akacja	108	W koronie drzewa brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach. Na wysokości ok. 8 m zagłębienie w pniu – wypróchniały sęk po obtamanej gałęzi, potencjalne miejsce możliwe do wykorzystania przez dziuplaki. Na pniu 3 otwarte zepsute sęki o niewielkiej średnicy nie zajmowane na miejsca lęgowe. Potencjalnie możliwe do wykorzystania przez dziuplaki. Jedno miejsce potencjalnie możliwe do wykorzystania przez małe ptaki dziuplaste.	1 potencjalna dziupła
57.	klon jawor	147	Brak gniazd ptaków oraz śladów po starych gniazdach. Na konarach zagłębienia ze zgnilizną wewnętrzną nie wykorzystywane na dziuple lęgowe przez ptaki.	1 potencjalna mała dziupła
58.	robinia akacja	101		

LEGENDA

- 1 gniazdo – gniazdo zasiedlone w br., zasiedlenie stwierdzone w trakcie prowadzonych obserwacji,
1 gniazdo – gniazdo zasiedlone w br., zasiedlenie nie stwierdzone w trakcie prowadzonych obserwacji, opuszczone po wyrowadzeniu lęgu,
1 dziupła – potencjalne miejsce lęgowe, które ewentualnie może być wykorzystane przez ptaki do założenia gniazda lub wykucia dziupli,
1 stare – stare nie używane gniazdo, często w rozpadzie, rozsypce lub resztki po starym gnieździe.

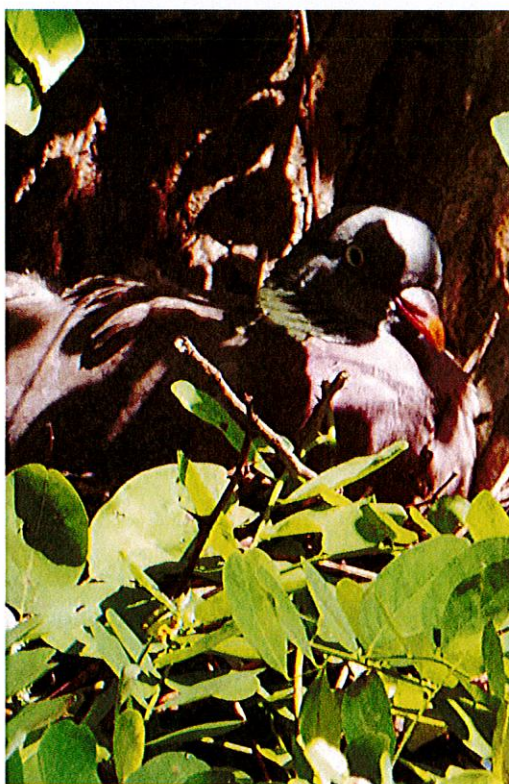
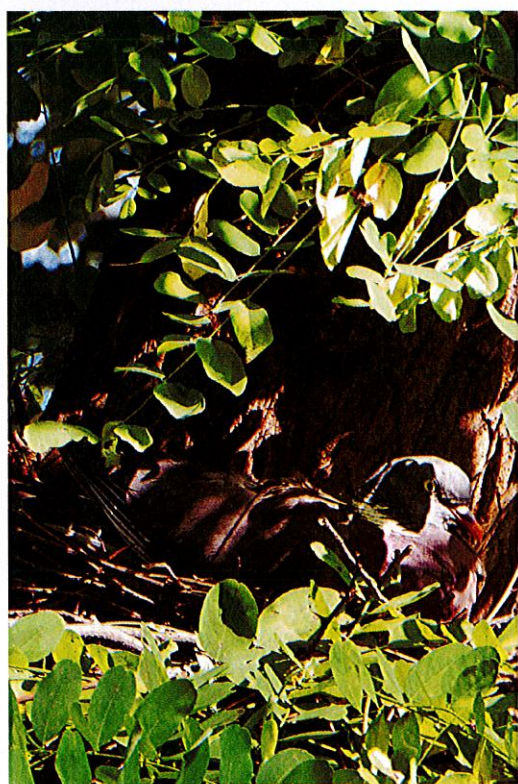
VII. Dokumentacja fotograficzna zasiedlonych gniazd ptaków.

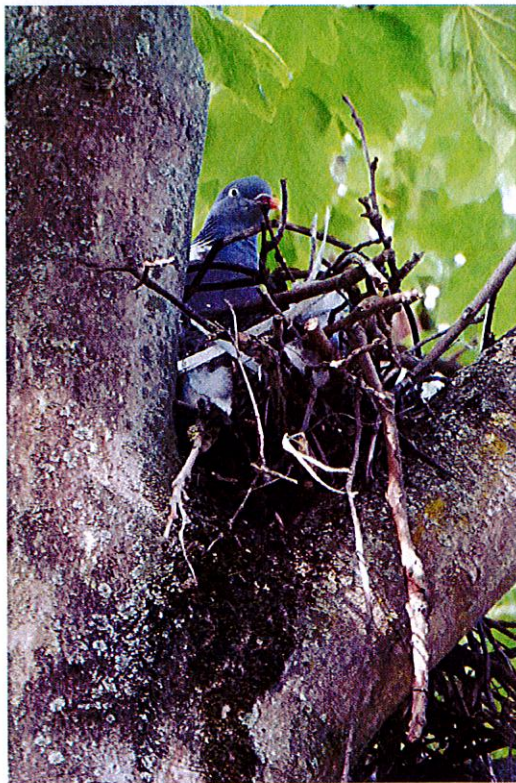
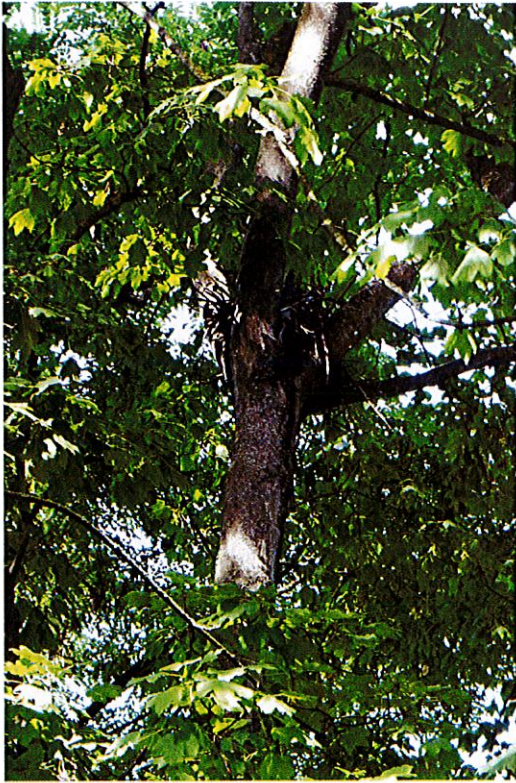
1. Drzewo nr 6 – zajęte gniazdo grzywacza.

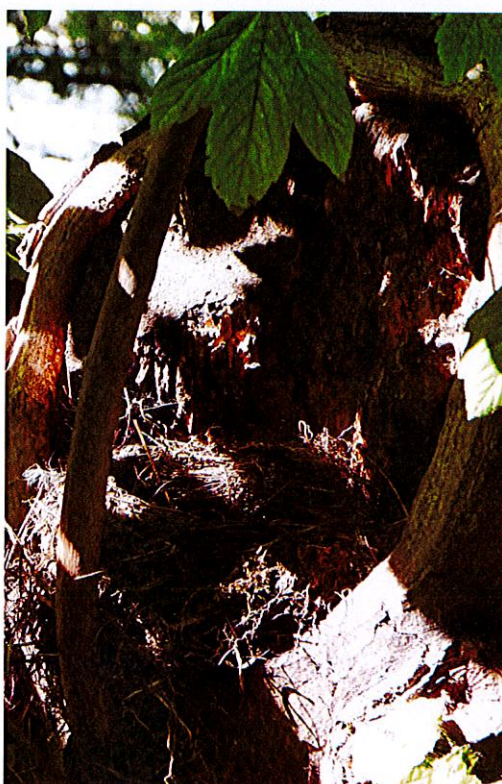
2. Drzewo nr 15 – opuszczone gniazdo grzywacza, zasiedlone w br.

3. Drzewo nr 38 – zajęte gniazdo grzywacza.

4. Drzewo nr 41 – zajęte gniazdo grzywacza.

5. Drzewo nr 40 – opuszczone gniazdo kosa, zasiedlone w br.